

Paul Magi: Mind ei kammitse enam miski.

100 aastat tagasi, 1. veebruaril 1896. aastal esietendus Torinos Giacomo Puccini ooper "Boheem".

Estonias oli "Boheemi" esietendus 20. aprillil 1926. aastal. 70 aastat tagasi töid selle nüüdseks maailmakuulsa ooperi Estonias lavale Hanno Kompus lavastajana ja Raimund Kull dirigendina. Hiljem on "Boheemi" veel kuuel korral Estonias lavastatud.

Seitsmenda redaktsiooni "Boheemist" töid Estonias lavale Arne Mikk ja maestro Carlo Felice Cillario (Itaalia) 1993. aastal. Peale maestro Cillariot on ooperi seda lavastust dirigeerinud veel Eri Klas, Arvo Volmer ja Manlio Bensi (Itaalia).

Eile õhtul astus Estonia Teatri dirigendipulti teatri muusikaline juht ja peadirigent Paul Mägi, kes juhatab "Boheemi" esimest korda. Niisiis oli see tema esietendus. Mägi dirigeerib seda ooperit veel ülehommel, 11. veebruari õhtul. Seejärel pannakse "Boheemi" noodid kappi, kostüümid lattu ja sel hooajal seda ooperit Estonias enam ei mängita. Selline on teatri tööplaan.

Kuidas on see võimalik, et alles täna, 9. veebruaril A.D. 1996 dirigeerib Paul Mägi esimest korda seda sajandivanust nii populaarset ooperit?

"Maailmas on palju head muusikat, mida ma olen dirigeerinud, ja on ka veel väga palju teoseid, milleni ma pole jõudnud. "Boheem" oli kaua aega üks viimaste hulgast. Aga ma olen tõesti õnnelik, et minu esietendus selle ooperiga toimub just minu koduteatris, Estonias."

"Boheem" pole mitte ühe isiku, vaid kogu ansambli ooper, milles on palju peategelasi.

"Meil on praegu teatris palju häid ja võimekaid noori soliste. Oleme nendega teinud tublit tööd,

harjutanud, teinud tõsisid proove ja ma loodan väga, et need kaks hooaja viimast "Boheemi" etendust tulevad kenasti välja."

Muusikakriitikud on pidanud "Boheemi" noorteoperiks...

"Seda ta ka on. See on väga eluline ooper erinevate karakteritega. Mõnes mõttes on see isegi rahva-ooper. Tegevus toimub 1830. a. Pariisis, kus tollal valitses romantiline õhkkond. Tooniandjaks olid boheemlased – kunstnikud, poeedid, muusikud, filosoofid, kes elasid kord jõukamalt, kord vaesemalt, kuidas elu parajasti võimaldas. Elati sõbralikult. Omavahel jagati kõike, mis neil oli. Oli see elu milline ta parasjagu oli, aga kunagi ei kaotanud nad oma heasoovlikkust, rõõmsat meelt ning usku ja lootust tulevikku.

Ooperi tegelaste seltskond on väga huvitav, otse elust võetud. Lisaks suurepäraseid rahvapildid. Nii et: "Boheemis" on väga palju kütkestavat, mis on seda teost terve sajandi pidanud maailmakuulsatel ooperilavadel."

Kõne all oleva variandi on teinud võluvaks maestro Cillario muusikaline teostus. Kas on ka raske nii kuulsalt dirigendilt lavastust üle võtta?

"Maestro Cillario on kahtlemata korüfee. Mina olen teda juhatamas näinud vaid paaril korral. Nii et mind ei kammitse miski. Mina püüan leida oma kontseptsiooni. Ma lähenen igale partituurile värskest ja üritan sealt leida just seda, mida on sinna sisse kirjutatud. Puccini muusika pole minu jaoks läbivalt dramaatiline, aga ta on nii täiuslik oma kompositsiooni kõikides osades – orkestratsioonis, koori ja solistide partiides, meeleolus, meloodiates –, et see on minu jaoks üks täiuslikumaid oopereid maailmas üldse.

See on ooper, kus kõige parem tulemus saavutatatakse siis, kui

Boheemlased – kunstnikud, filosoofid, poeedid, muusikud – elasid omavahel sõbralikult. Pildile on jäänud üks selline sõbralik seltskond, mängimas (vasakult) Tarmo Sild, Vello Jürna, Pille Lill, Rauno Elp, Mart Laur.

GUNNAR VAIDLA foto

kõikide muusikute koostöö põhineb vastastikusel mõistmisel ja dirigendi muusikalise maitse usaldamisel. Seega sõltub tulemus heast ansamblist. Meie oleme küll tõesti teinud kõik selleks, et see ansambel sünniks ja püsiks kindlal alusel. Praegu on teatris hea võimaluse ettevalmistusega noored solistid Pille Lill, Nadia Kurem, Vello Jürna, Tarmo Sild, Mart Mikk, Rauno Elp, kellele sekundeerivad lauljad Uno Kreen ja Hans Miilberg.

Loomulikult on igal ooperil ka omad traditsioonid, mis aitavad õhustikku ülal hoida. Kuid tervik vormub ikkagi koostööst ja pean ütleva, et meil oli väga tore proo-

vide periood nii solistide kui ka orkestriga. Tunnistan ausalt, et ega väga suuri ja skandaalseid muutusi võrreldes maestro Cillario variandiga ei tule, sest ma austan vanu ja häid traditsioone. Aga loomulikult on kogu muusikaline pilt teise näoga. See on minu nägu ja ma ei lase end segada teiste poolt juba tehtust."

Kas olete palju erinevaid "Boheemi" lavastusi näinud või kuulanud?

"Ma olen kuulnud ja vaadanud päris palju videosid. Aga ma ei võta oma töös kunagi aluseks mingit konkreetset esitust. On ju väga häid esitusi, aga nad kõik ei pruugi mulle lõpuni meeldida. Eriti vii-

masel ajal tunnetan üha selgemini oma mõtet ja oma liini ning loodan väga, et suudan seda ka teistele selgeks teha. Igasugune info on kasulik, aga minu jaoks on ikkagi kõige olulisem see, mida ma ise suudan edasi anda."

Mis teid võlub "Boheemi" muusikas?

"Meisterlikkus ja tõeline anne. Seda tuleb harva ette. On meisterlikke, on palju üleskiidetud ja on paljumängitud teoseid, kuid "Boheemiga" töötades märkan, et igas taktis on midagi geniaalset. Kõik, mis selles partituuris on, on minu arvates täiuslik."

Küsitles AGE RAA